

द्वन्द्वपीडित समुदायको प्रेस बक्तव्य

**सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगका कथित अध्यक्षको अपमानजनक
अभिव्यक्तिप्रति द्वन्द्वपीडित समुदायको गम्भीर आपत्ति**

मिति: २०८१ जेठ १८ गते

हालै सरकारले नियुक्त गरेका सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगका अध्यक्ष महेश थापाले २०८१ जेठ १६ गते, शुक्रबार, राष्ट्रियसभा अन्तर्गतको सङ्घीयता सबलीकरण तथा राष्ट्रिय सरोकार समितिको बैठकमा द्वन्द्वपीडितहरूप्रति देखाएको अभिव्यक्ति अत्यन्त अहंकारी, असंवेदनशील र अपमानजनक भएको हुँदा द्वन्द्वपीडित समुदायले त्यसप्रति गम्भीर आपत्ति प्रकट गर्दछ। बैठकमा उनले कथित रूपमा “स्वार्थको द्वन्द्व हुने भएकाले द्वन्द्वपीडितलाई आयोगमा राख्नु उचित हुँदैन”, “कानुनभन्दा माथि/तल जान सकिन्न”, र “द्वन्द्वपीडितहरूको अस्वाभाविक, धम्कीपूर्ण दबाव स्वीकार्न सकिन्न” भन्ने अभिव्यक्ति दिएका थिए भन्ने समाचार सार्वजनिक भएको छ।

उक्त बैठकमै राष्ट्रियसभा सदस्य मनरुपा शर्माले उनको असंवेदनशील अभिव्यक्तिप्रति तत्काल आपत्ति जनाउनुका साथै द्वन्द्वपीडितहरूको पीडाबारे बुझेर मात्रै बोल्न आग्रह गर्नुभएको र आयोगको हालको नेतृत्वबाट पीडितले न्यायको अपेक्षा गर्न नसकिने बताउनुभएकोमा हामी उहाँप्रति आभार प्रकट गर्न चाहन्छौं। आफ्नो जिम्मेवारी सुरु गरेको केही दिनमै आयोगका अध्यक्षबाट यति गम्भीर र असंवेदनशील अभिव्यक्ति आउनु आफैँमा चिन्ताजनक छ। विषयको संवेदनशीलता नबुझी आयोगको अध्यक्षको पदमा बसेको व्यक्तिले यस्तो धृष्टतापूर्ण वक्तव्य दिनु आफ्नो अधिकार क्षेत्रको स्पष्ट उल्लङ्घन हो।

२०५८ कार्तिक ६ गते सेनाको गोलीबाट पाँचथरमा मारिएका मोहनप्रसाद ढकालका दाइ टिका ढकाललाई आयोगमा सदस्यको रूपमा सिफारिस गरिएको छ। अध्यक्ष महेश थापा र पीडित समुदायका सदस्य टिका ढकाल दुवै एउटै आयोगमा नियुक्त भएका छन्। तर अध्यक्षले स्वयं “स्वार्थको द्वन्द्व हुने भएकाले द्वन्द्वपीडितलाई आयोगमा राख्नु उपयुक्त होइन” भनेर दिएको अभिव्यक्तिले उनको दोहोरो चरित्र र स्वार्थ प्रस्ट देखाउँछ। उनी मात्र अन्य द्वन्द्व पीडित व्यक्तिलाई पनि दलीय भागवण्डामा आयोगमा सदस्य बनाइएको छ | यथार्थमा, सिफारिस समितिमा कैयौं पीडितका नाम सिफारिस गरिएका थिए। तर त्यही समितिले केहीलाई “स्वार्थको द्वन्द्व” का नाममा अस्वीकृत गर्दै केहीलाई स्वीकार गर्नु भनेको दोहोरो मापदण्ड र विभेदकारी दृष्टिकोणको प्रमाण हो। यसले राजनीतिक दल, सरकार, र सिफारिस समितिको निष्पक्षता, क्षमता र नैतिकतामाथि गम्भीर प्रश्न उठाएको छ।

अध्यक्ष थापाले “कानुनभन्दा तलमाथि नगर्ने” भन्ने भनाइ दिए पनि संक्रमणकालीन न्यायले सधैं कानुनी दफा र धाराभन्दा पर गएर, पीडाको आधारमा न्याय दिनुपर्ने हुन्छ। द्वन्द्वपीडितहरूको पीडा, आँसु, कथाव्यथा र अनुभवलाई बेवास्ता गर्दै, पीडितहरूलाई धम्की दिने शैलीमा जवाफ दिनु संक्रमणकालीन न्यायको मर्म बिपरित एवं अत्यन्तै अशोभनीय, अमर्यादित र निन्दनीय छ। दलीय भागवण्डा र पहुँचको आधारमा गठन गरिएको आयोग र सिफारिस समितिको प्रक्रिया पूर्णतः अपारदर्शी र पीडित समुदायको भावनासँग खेलवाड गर्ने खालको रहँदै आएको छ।

सिफारिस समितिले अपारदर्शी, देखावटी प्रक्रियाबाट दलीय भागवण्डा र पहुँच एव पीडित समुदायको पीडा माथि मजाक गरेको र धोका दिएर नियन्त्रित आयोग बनाइएको समग्र प्रक्रिया नै द्वन्द्व पीडित समुदायले अस्विकार गरेको तथ्य पुन दोहोर्‍याउन चाहन्छौं | हालै काम सुरु गरेको भनेका आयोगका संक्रमणकालीन न्यायको मर्म, भावना र पीडितको अपेक्षासँग पूर्णतः विपरीतका प्रारम्भिक गतिविधिहरूले यसलाई पुष्टि गरेको छ | संक्रमणकालीन न्यायप्रति प्रतिवद्धता

नभएका, पीडितकै विरुद्ध बोल्ने, र विभेदकारी प्रक्रियाबाट सिफारिस गरिएको अस्वीकार्य आयोगलाई तुरुन्त खारेज गर्न हामी जोडदार माग गर्दछौं। संक्रमणकालीन न्यायमा वास्तविक लगाव, अनुभव, योगदान, प्रतिवद्धता र स्पष्ट मार्गचित्र भएका, पीडित तथा सरोकारवालाहरूले विश्वास गर्न सक्ने व्यक्ति छनोट गरी विश्वसनीय, पारदर्शी र सार्वजनिक प्रक्रियामार्फत स्वायत्त, निष्पक्ष र सक्षम आयोग गठन गर्न हामी गम्भीर अपिल गर्दछौं।

आपत्ति जनाउने द्वन्द्व पीडित संघसंस्था, संजाल तथा द्वन्द्व पीडितहरू

१. द्वन्द्व पीडित साझा चौतारी, महासचिव, उदय शाह
२. द्वन्द्व पीडित महिला राष्ट्रिय सञ्जाल, अध्यक्ष, गीता रसाइली
३. गम्भीर मानव अधिकार उल्लङ्घनका पीडितहरूको राष्ट्रिय संजाल, अध्यक्ष, राम कुमार भण्डारी
४. अपांगता भएका द्वन्द्व पीडितहरूको राष्ट्रिय सञ्जाल, अध्यक्ष, सुरेन्द्र खत्री
५. द्वन्द्व पीडित राष्ट्रिय सञ्जाल, अध्यक्ष, गोपाल बहादुर शाह
६. देबी खड्का, सल्लाहकार, अपराजिता फाउन्डेसन
७. गुरु लुईटेल अध्ययन तथा बिकास केन्द्र, अध्यक्ष, फडिन्द्र लुईटेल
८. सृजना श्रेष्ठ, संस्थापक अध्यक्ष, द्वन्द्व पीडित महिला राष्ट्रिय सञ्जाल
९. शुसीला चौधरी, द्वन्द्व पीडित महिला राष्ट्रिय सञ्जाल, महासचिव
१०. सुमन अधिकारी, द्वन्द्व पीडित साझा चौतारी, संस्थापक अध्यक्ष
११. बेपत्ता परिवार समाज नेपाल, अध्यक्ष, रुपेश शाह
१२. राष्ट्रिय स्मृति सञ्जाल, अध्यक्ष, निरञ्जन कुमार चौधरी
१३. माओवादी पीडित राष्ट्रिय संघर्ष समिति, नेपाल, अध्यक्ष कल्याण बुढाथोकी
१४. द्वन्द्व प्रभावित सरोकार केन्द्र, दाङ, अध्यक्ष, चन्द्र बहादुर चौधरी
१५. न्यायका लागि द्वन्द्वपीडित समाज, अध्यक्ष रमिला जोशी
१६. अपराजिता फाउन्डेसन, अध्यक्ष, सोनिया चौधरी
१७. नेपाल माओवादी पीडित संघ, अध्यक्ष धर्मराज न्यौपाने
१८. द्वन्द्व व्यवस्थापन तथा विस्थापित सरोकार केन्द्र, महासचिव, मोहन परियार
१९. शहिद तथा बेपत्ता स्मृति प्रतिष्ठान, अध्यक्ष, दयासागर घिमिरे
२०. द्वन्द्वपीडित अपांग संघ, दोलखा, अध्यक्ष कृष्ण बहादुर घिसिङ
२१. बाँदरमुढे घटनापीडित सरोकार समिति, उपाध्यक्ष, कृष्ण अधिकारी
२२. द्वन्द्वपीडित स्वरोजगार तथा सीपमूलक तालिम केन्द्र, मोरङ, अध्यक्ष, भीम बहादुर राउत
२३. बेपत्ता परिवार समाज नेपाल, सुनसरी, सचिव, इन्द्रकला राई शाह
२४. झापाली बेपत्ता स्मृति स्तम्भ पार्क, अध्यक्ष, डिल्लीप्रसाद रिजाल
२५. द्वन्द्वपीडित ठुहरा समाज, संस्थापक अध्यक्ष, केपी अधिकारी
२६. सामाजिक न्याय समिति नेपाल, अध्यक्ष, बिष्णुमणि भण्डारी
२७. द्वन्द्वपीडित अधिकार मञ्च म्याग्दी अध्यक्ष भिम बहादुर रिजाल
२८. द्वन्द्वपीडित कृषक हकहित संरक्षण समाज कैलाली, अध्यक्ष गणेश बहादुर मल्ल
२९. द्वन्द्वपीडित महिला राष्ट्रिय संजाल, म्याग्दी, अध्यक्ष देवी कुमारी केसी
३०. द्वन्द्वपीडित तथा एकता विकास केन्द्र, अध्यक्ष सीता बोहरा, धनगढी
३१. बेपत्ता परिवार राष्ट्रिय संजाल, अध्यक्ष, रत्न घिमिरे

३२. द्वन्द्वपीडित शिक्षक समाज अध्यक्ष हिरा तिवारी
३३. द्वन्द्वपीडित राष्ट्रिय समाज सचिव, ज्ञानेन्द्र आरण
३४. द्वन्द्व पीडित समाज कोशी प्रदेश, अध्यक्ष, रुपेश शाह
३५. साबित्रि खड्का, सचिव, द्वन्द्व पीडित महिला राष्ट्रिय सञ्जाल
३६. द्वन्द्वपीडित महिला सञ्जाल नवलपुर, अध्यक्ष, पार्वती सिग्देल
३७. बेपत्ता योदा समाज, महासचिव, नवराज दुंगाना
३८. द्वन्द्व पीडित अधिकार मञ्च म्याग्दी, अध्यक्ष
३९. मानव अधिकार सञ्जाल तथा शान्ति कार्य समुह, महासचिव, प्रदिप अधिकारी

आवश्यक सम्पर्क

सृजना श्रेष्ठ : ९८४१४८५३६४
सुरेन्द्र खत्री; ९८५७६२८५५६
गोपाल शाह : ९८५११३३८८६
फडिन्द्र लुइँटेल : ९८५११०७६७९
सुमन अधिकारी : ९८४१४५४६२४
उदय शाह : ९८४२८२५६८३

गीता रसाइली ; ९८५११६४४२५
शुशिला चौधरी : ९८५७८२१५५१
देबी खड्का ; ९८५११२६६२७
राम भण्डारी : ९८५११२३१०४
रुपेश शाह : ९८४२४१७६७७